DIRECTOR-FONDATOR DR. T. ȘUNDA

ALMANAH MACEDO-ROMÂN

Anul IV

1903

Tipărit cu spesele generosuluĭ patriot D-l K. G. MISĂ

BUCURESCI

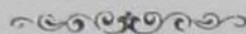
TIPOGRAFIA G. A. LAZAREANU

No. 3, Strada Episcopieĭ, No. 3

1903.

tuț sîn cìpidañ, *palicarĭ* (ți undzeaște cu graĭlu a nostru *pìlicar* i pulicar, latineaște pollux) Ași di cara: *cocă* (arbișeaște ică pi limba tracă a locluĭ) c̱lamă cap; *cuc*= cìp, cìpidan (cum dzìc ș'frențil̥ *chef*, *chevalier* di la *chefali* grîțescu); di la *cuc* ynegraĭlu *cucon cuconă*, ți-poartă *capelă* (di la *cap*) tu vec̱lul chiro ți-l̥ dzîțea *cuca*. In Romìnia maș vec̱lil̥ boerĭ i arhondzî îl̥ c̱lima *cucon, cuconă;* la noĭ *s'dzițe nicuchir* s'c̱lamă *domnu* 'n casă i *stăpîn* (ți pistipsescu că s'ynă di la *ștăpi*, casă pi arbișeașce) și *stăpîn* ĭaste tut ună cuvendă cu *domnu* di la *dominus* (latinescu ți yne di la *domus*=casă) Vurgurl̥i di aña loară *stopan* și *domachin*. Iara rumeĭl̥i ică grețl̥i di tora ș dzîc cìpidan. Iara di la cîp, cuc ș loară numa tuț frațl̥i a noștri Țuțuenĭ, cìcìunĭ, moțañi și mocani ică cucuenĭ.

Dr . Șunda.

FETICA ȘI CAȚITA

— «*Lea cațită,*
Lea lăită
Cum n'avușĭ niheam di frică
De-țĭ insișĭ tru livădică?
Nică-ĭ iarna, lea mărată
Ș'văr furtună va s'ti bată!»
— «*Feată ñică*
Mușitică,
Eŭ n'am frică di ĭarnă-arauă,
Di furtună și di neauă;
Că a ñia Tatăl-Mare
Ñi-are dată dimăndare
S'yn, s'vă spun
Ș'aduc graiŭ bun:
Că primăveara
Vine ĭara
Primăveara cu ghinețile
Și cu toate mușițețile,
Di toțĭ multu așteptată
Că 'ș'easte ca tine mușată.

N. C. Vello

MARTIRLI ARMÎNIULUĬ

VANGHELI I. NICOLCEANU (CROITOR) DI BELCAMEN

Pîn'tu 1891 Belcameñl̥i avea maș sculie ĭu 'nvița gîrțeașce ficiorl̥i di Armîñ. Tu 1891 Vangheli I. Nicolceanu, ți ira araftu cu numa 'n hoară, ș'nica 'ndoĭ soț di a luĭ viniț din Romînia, ĭu lucra, dișc̱lisiră sculie armîneascä. Soțl̥i lo-agĭuta cît s'nu hibă singur, ma tute lucrăle iți lipsea, Vangheli I. Nicolceanlu ș'alîsa lucrulu și lucra cu tută inima

pîn' si s'dișclidă sculia. Tehnea luĭ ira protă ș'tuț îl vrea, tuț s'duțea la năs, tuț lo-avea oaspe, ca frate.

După ți s'disfeațe sculia armînească armase Vangheli singur; soțli din Romînia îl fudziră din hoară ș' compatrioțli 'l-avea ziliŭlu. După doĭ meșĭ vine Dhispoti Belcameñli, și 'n bîsearică, căndo ira tuț adunaț, Dhispoti ahĭurhi s'li spună a laoluĭ ti Vangheli Nicolceanlu că aistu om ĭaste azgunit di tu sinlu a Bîsearicleĭ ortodoxe și lo-afurisi ș'lî spuse a tuturor si s'afirească di năs, s'nu l grească s'nu aĭbă dare-loare cu năs că-Ĭ pîngîn. Belcameñoțli îl pistipsiră pi Dhispotĭ ș'acîțară si ș'pizuĭască di Vangheli s'afirea di năs ca di urye ș'nu vrea vîrnu niți s'lu află 'n cale ni s'li grească, ni s'lu veadă cu ocli.

Di ĭu ira ma ninte casa luĭ ca hane, că tuț ynea la năs, vîrnu nu-l călcă 'n casă ni compatrioțli a luĭ ma ș'niți cusuriñli a luĭ, ca lală-su, verĭ buñ, nipoț. Nu s'numiră di cîte orĭ lo-azguniră din Bîsearică și pi năs și pi învițătorlu armîn cu cĭumaglu. Nu lo-alîsa s'șeadă nițĭ 'n păzare.

Tu 1893 unoară s'dusiră Vangheli Nicolceanlu și 'nvițătorlu Gorciu Tale la bisearică; grecomañli fanatițĭ așciptară pîn'inși bîsearica ș'tu inșită s'hĭumusiră pi Vangheli ș'pi Gorciu Tale ș'ahît s'avea aprimtă ți vrea-l vatîmă ti semnu. Gorcĭul ascîpă ca ti ciudie și s'ascunse tu-nă cocină. Al Vanghelĭ nu-l si aspîre oclul; ma s'vidzu singur, patriot cu dor ti limba ș'ti fara luĭ di Armîn, tu nă hoară armînească, tu patria luĭ ș'alanțî tuț frațli a luĭ ĭu lo-avină s'lu vatîmă, că ține limba ș'soĭa tutulor compatrioțlor di Belcameñli; și după ți vidzu că sculia armînească nu s'înclide de ao-ninte, vru nu vru fudzi din hoară ș'alîgă pi Galațli, Brăila, Călărașĭ, Pĭatra-Neamțu, Pancĭu ș'alte multe horĭ din Romînia și s'află cu mulțĭ soț de a luĭ.

Tuț lo-agĭutară, tuț îl deadiră curaje caĭ cum putu, lu împrumutară că avea armasă fîr vîrnă scoatire di pi tehnea luĭ, că vîrnu nu ynea la năs și ași s'turnă ĭara Belcameñli.

Di oara aistă lî spunea a compatrioților a luĭ cu ma multă curaje că năș sîntu Armîñ ș'prinde s'hibă tuț piună minduĭre ca frat ți sîntu și ș'pitreacă fumeala s'învează limba lor mușată nu ună xeană ca grițeasca.

Caĭ lo-asculta? Dzîse Dhispotĭ că Vangheli ĭaste afurisit, afurisit armase ti tuț Belcameñioțli. Cîndo s'turnă din Romînia tu 1894 îl muriră și 'nveasta luĭ și ațel doli ficĭorĭ, îndoapurlu a luĭ ti tu aușatic. Clamă prefțil sî scoală mortul (că nu-l muriră tuț di unoară), prefțil nu viniră ș'niți altu vîrnu nu-l cîlcă 'n casă, tu ahtare oară. Vidzu ți nu

vidzu il lo singur în brață pi scunchil a luĭ ficĭorĭ, ș'un mea ș'alantu, și singur li duse pîn la mîrminți, singur lî adîră groapa, singur li îngrupă.

Cînd vidzură ahîtă curaje ș'ahît patriotismu ți spuse Vangheli Nicolceanlu ti Armînizmu, ti bunlu a tutulor Armîñlor ca s'înveață limba lor, Belcameñoțli șidzură di s'minduiră vîrtos ghine ș'achicăsiră că Dhispoti feațe ună amîrtie crîștinească, ți nu că sî spună! anda lo-afurisi pi Vangheli Nicolceanlu di vreĭ nu vreĭ că ș'țîne ș'nu ș'u da, nu ș'u arniseașce, nu ș'u vinde limba ș'numa di Armîn. Dhispoti sî spuse cu aistă un muzavir ți vine 'n bîsearică tu casa al D-dză s'bagă 'nțîpîtură ș'ți 'nțîpîtură 'n hoară ca s'li bagă pi somnu pi Armîñ s'nu s'dișceaptă vîrnă oară și s'veadă că di ți soĭe mare sîntu ș'cît ahîrdzeașce ti cathe un s'înveață limba luĭ di dadă ș'tată. Hoara tută s'trăndăi și s'bubui di ți vidzu pi Vangheli Nicolceanlu căndo prefțil al Dhispotĭ nu vrură s'lî facă arăzle crăștinesci a unor crîșciñĭ buñ ți l lirtă D-dză.

Atumțea lî si disfeațiră oclĭ a tutulor.

De atumțea s'apruchĭară di sculia armînească, și di patriotlu armîn ca un martiru Vangheli Nicolceanlu cunuscură cîtă 'ndriptate are că nu strixi s'facă ți vrea Dhispoti și toate li pîțî și lucrul ș'asparse maș că vru ca bun Armîñ di Belcameñ s'lî spună a fraților a luĭ ți cale 'ndreaptă s'apucă; și ahiurhiră si ș'da ficĭorli la sculia lor armînească.

Deadun cu Vangheli alumtară ti Armîniñ cu multu dor di patriot și *Dince I. Nicolceanu*, *Gheorghi Nicolceanu*, *Frațli Iancu*, *Toma Costandin*, *Sotir Nicola* și *Mihali Cucinita*. Onoare a lor!

Belcameñli fură pi aradhă aiști 'nvițătorĭ armîñ *Gorciu Tale*, *Steriu Constantinescu*, *Mihail Nicolescu* și tora ĭaste *Teodor Nero*. Tuț lucrară pîn'tora cu tută inima ș'cum prinde ca buñ apostoli a romînizmuluĭ. Ază tu sculia di Belcamenli înveață mușata noastră limbă pisti 40 di ficĭorĭ și sculia nainteadză.

Martirlu Vangheli I Nicolceanlu sciu ti ți li arîvdă tute ți-l feațiră Dhispoti Fanariotlu si frațli a luĭ Armîñ, ți nu scia ți fîțea, că a lor singurĭ zñie și slăbință ș'fîțea.

Martirlu li pîțî tute ti 'ndriptate, și 'ndriptatea acîță s'l ĭasă și s'lutească ca soarele. D-dză s'nî-l hîrdzească s'nă bîneadză añ mulți, ca s'veadă că tuț Armînli imnă pi calea ți u lo năs di multu, calea patriotizmuluĭ curat, mintimen.

Spuse di D-l **MIHAIL NICOLESCU**
di Belcamen, student la școala de architectură